

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quam graue, & abominandum sit detractioꝝ vitium. cap.xvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Quam graue, & abominandum sit detractiois vitium
CAP. XVI.

QVIA supra ex concilio Colonienſi^a dictum detractiois vitium in collegiis Canonicoꝝ eſſe nouum; nunc quam illud graue, & abominandum ſit, paucis demonſtrabimus, vt eo cognito eradicatori, & expelli poſſit. In primis enim Sapiens ſuū inſtruēs^b: Time, inquit, Dominū, fili mi, & Reges & cum detractoribus nō commiſcearis, quoniā reſ conſurget perditio eorū. Quia vt D. Paulus cēſiuit^c ſunt odibiles. Et idcirco Zepherinus Papa diuina auctoritate eradicatorum eſſe pronūtiavit^d. Vnde Anacletus Papa^e: Si, inquit, detractores quorumcumq; grauitate dicatur, & in perditionis laqueū cadunt: multo magis ceratores, & detractores, atq; accuſatores famuloꝝ damnantur, & in barathrū (niſi ſe correxerint, & per ſum ſatisfactionē condignam egerint poenitentia) in bitāter cadunt, & vindicibus flāmis exuruntur. De ſacerdotibus enim prius dixerat Dominus^f: Diis non detrahes. Hanc autē ſententiam de ſacerdotibus intelligi poſſe, liquet ex D. Gregorij epiſtola^g Mauritio Imperatori ſcripta, vbi inter alia inquit: In diuinis eloquijs^h factum eſt aliquādo dij, aliquādo angeli vocātur. Nā & ad Moſen de eo, qui ad iuramentū deducēdus eſt, dicitur: Apud deū illū ad deos, id eſt, ad ſacerdotes. Et rursus ſcriptum eſt: Diis non detrahes, id eſt, ſacerdotibus. Et Prophetaⁱ Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſcientiā, id eſt, iuſtitiā, & exquirūt ex ore eius, quia angel^o Domini exercituum^k & Innocentius 3° vniuerſis Chriſtifiſidelibus ſcribit^l: Licet, inquit, ſcientia ſit valde neceſſaria ſacerdotibus doctrinam, quia iuxta verbū Propheticum^m, labia ſacerdotis cuſtodiūt ſcientiam, & legē exquirunt ex ore eius, non eſt tamen ſimplicibus ſacerdotibus etiā ſcholasticam detrahēdum, cum in eis ſacerdotale officium debet honorari, propter quod Dominus in lege præcepitⁿ: Non detrahes, ſacerdotes intelligēs, qui propter excellentiam ordinis, & officij dignitatem, deorum nominem cupantur. Nec quiſquam ſuæ præſumptionis audaciam defendat exemplo, quod aſina legitur reprehendiſſe prophetam, vel quod Dominus ait^o: Quis ex vobis

^a celeb. an. 1536
tit. de metrop.
eath. et colleg.
eccl. cap. 16.

^b Proverb. 14.

^c ad Rom. 1.

^d epiſt. 1. et in
c. detractores. 3.
9. 4.

^e epiſt. 1. et c.
deteriores. 6. 9.
1. et c. accuſa-
tio. 2. 9. 7.

^f Dicitur in detra-
ctores ſententia.

^g Exod. 22. cap.
et in c. ſacer-
dotibus. 11. 9. 1.

^h epiſt. 1. lib.
4. et ex d. c.
ſacerdotibus.

ⁱ Exod. 22.
i Exod. 22.

^k Malach. 2.

^l in c. cum ex
inūcto. de ha-
ret.

^m Malach. 2.

ⁿ Exod. 22.

^o Sacerdotes cur
Dij appellentur.

^p Ioan. 8.

me de peccato? Cùm aliud sit fratrem in se peccantem occulte corripere (quod quisque tenetur efficere secundum regulam euangelicam, in quo sanè casu potest intelligi, quod Balaam fuit correptus ab asina^a) & aliud est fratrem suum delinquentem reprehendere manifestè.

Quod utique nulli licet, secundum euangelicam veritatem. Nam qui etiam dicit fratri, fatue, reus erit gehennæ ignis^b. Rursus, aliud est, quod Prælatus sponte de sua confitùs innocentia, subditorum se accusationi supponit (in quo casu præmissum Domini verbum debet intelligi) & aliud est quod subditus non tam animo reprehendendi quàm detrahendi exurgit temerarius in Prælatum, cùm ei potius incumbat necessitas obsequendi.

D. verò Iacobus huius peccati detractionis grauitatè non ignorans: Nolite, inquit^c, detrahere alterutrum, fratres mei. Qui enim detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legi, & iudicat legem. Si autem iudicas legem, non es factor legis, sed iudex. Ille autem iudicat legem, qui dicit aliquid non iustè præceptum, & ignorantia non habere peccatum: & frustra offerri victimas pro errore, quod peccati non habet conscientiam.

Neque enim in lege ratio quæritur, sed auctoritas^d. Et D. Petrus^e: Deponentes omnem malitiam, & omnè dolum, & simulationes, & inuidias, & omnes detractiones, sicut modo geniti infantes rationabiles & sine dolo lac

concupiscite, vt in eo crescatis in salutem. Quem locum D. Augustinus explicans f: Agite, inquit, ad sanctæ instar admodi infantia, deponite malitiã, dolum, adulationè,

& inuidiam, & detractionem. Hanc innocentiam sic habere debetis, vt eã crescendo nõ amittatis. Quid est malitia, nisi nocendi amor? Quid est dolus, nisi aliud agere, & aliud simulare? Quid est adulatio, nisi fallaci laude seductio? Quid est inuidia, nisi odiũ felicitatis alienæ? Quid est detraçtio, nisi mordacior, quàm veracior reprehensio? Malitia malo delectatur alieno. Inuidia bono cruciatur alieno. Dolus duplicat cor. Adulatio duplicat linguã. Detraçtio vulnerat famã. Et D. Paulus Corinthiis scribens g:

Timeo, inquit, ne fortè cùm venero nõ quales volo inueniã vos, & ego inueniar à vobis, qualè non vultis, ne forte contentiones, æmulationes, animositates, dissensiones,

E ij detra-

^a Num. 22.

^b Matth. 5.

^c cap. 4.

Iudicare legem quis dicatur.

^d Hieron. aduers. Pelag. lib. 1.

^e epist. 1. cap. 2.

^f lib. 50. Hom. 20.

Malitia quid sit.

Dolus.

Adulatio.

Inuidia.

Detraçtio.

^g 2. Corint. 12.

a *epist. 1. c. 6.*
homicidiorum.
de peniten.
dist. 1.

b *in epist. 2.*

c *epist. 3. c. in*
c. summa. 6. q.
 1.
 d *1. Ioan. 3.*
 e *epist. 3. c. in*
c. deteriores. 6.
 q. 1.

detractores, susurratores, inflationes, seditiones
 inter vos. Rursus D. Petrus referente & testante B.
 mente papa & martyre, illius in pontificatu successit
 & discipulo^a, Homicidiorum tria genera esse dicit
 & poenam eorum parilem fore docebat: Sicut enim
 homicidas, interfectores fratrum: ita & detractores eos
 eosque odientes, homicidas esse manifestabat. Qui
 qui occidit fratrem suum, & qui odit, & qui detrahit
 pariter homicida esse monstrantur. Omnes etiam in
 nalibus desideriis, quae militant aduersus animam, a
 nere, & bonam eorum conuersationem, ac innocen
 omnibus monstrare rogabat. Ex corde enim cunctis
 tentius inuicem diligere insinuabat, & veram frater
 tem inter se habere docebat. Et infra: Non esse super
 non vinolentum, nec multum edacem, non somnolentum
 non pigrum, non murmuratorem, nec detractorem
 qui detrahit, non se tantum, sed & multos alios odit.
 Et idem alibi^b: Haec nos familiariter docebat, & ha
 bis publicitus praedictus magister, & instructor, ac
 dinator noster Princeps Apostolorum Petrus in cor
 praedicabat, exemplum dans, ut & nos similiter faciamus
 Humiliamini, inquit, in conspectu Domini, & exau
 vos. Nolite detrahere alterutrum, quoniam qui detrahit
 fratri, aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legem, &
 cat legem. Qui autem iudicat legem, non est factor legis
 sed iudex, Vnus est enim legislator & iudex, qui potest
 perdere, & liberare: tu autem, quis es, qui iudicas populum?
 mum? Et infra: Non enim, inquit, recte diligit Deus
 fratrem insequitur, nec diligit proximum, qui ei detrahit
 vel qui illum accusat. Quia quod sibi quis fieri non
 hoc alteri nullatenus facere debet.

Et Alexander Papa 1.º Humana, inquit, iniquitas
 fratres, detrahere, & accusare. Vnde scriptum est d.
 qui detrahit fratri suo homicida est, & omnis homo
 non habet partem in regno Dei. Anacletus vero Pa
 martyr e: Deteriores, inquit, sunt qui doctorum vi
 moresque corrumpunt, his, qui substantias aliorum
 diaque diripiunt. Ipsi enim ea, quae extra nos sunt,
 nostra sunt, auferunt: nostri quoque detractores, &
 rum corruptores nostrorum, siue qui aduersus nos
 ma
 fun
 vnu
 tes i
 au
 loq
 pon
 cust
 de a
 uito
 lect
 Nec
 qua
 lum
 tian
 & i
 nor
 elat
 las
 vt f
 ore
 gen
 mi
 stur
 que
 atq
 cul
 fra
 per
 a d
 illa
 mo
 I
 tra
 de
 ma
 pa
 Ne
 qu
 sua

mantur, proprie nosipfos decipiunt, & ideo iuste infames sunt, & merito ab ecclesia extorres fiunt. Caueat itaque vnusquisque, ne aut linguam, aut aures habeat prurientes, id est, ne aut ipse alius detrahat, aut alios detrahentes audiat. Sedens, inquit Propheta^a, aduersus fratrem tuum loquebaris detrahendo, & aduersus filium matris tue ponebas scandalum. Parcant singuli detractioni linguæ, custodiantque sermones suos, & sciant, quia cuncti, qui de aliis loquuntur sua sententia iudicabuntur. Nemo inuito auditori libenter refert. Officium singulorum sit dilectissimi, non solum oculos castos seruare, sed & linguam. Nec quicquid in cuiusquã domo agatur alia domus vnquam per eos nouerit, habeant omnes simplicitatem columbæ, nec cuiquã machinentur dolos, & serpentis astutiam, ne aliorum supplantentur insidiis^b. Huc pertinet & illud D. Gregorij^c: Sunt, inquit, plurimi, qui vitam bonorum fortasse amplius quam debent, laudant, & ne qua elatio de laude subrepat, permittit omnipotens Deus malos in obtreccationem, & obiurgationem prorumpere: vt si qua culpa ab ore laudantium in corde nascitur, ab ore vituperantium suffocetur. Hinc est, quod Doctor gentium^d se in prædicatione currere testatur inter infamiam, & bonam famam. Et infra: Quapropter manifestum est diabolus (qui sicut leo rugiens circuit, quærens quem deuoret) cordibus plebium suadere, vt doctoribus, atque pastoribus suis detractiones irrogent, vel eos accusent, vt plebes languescentes, non tenentibus pastoribus fræna eorum, lasciuiant, atque in ima ruant, vt saltem sic periclitari possint. Multum verò distant damna morum à damnis rerum temporalium: cum ista extra nos sint, illa verò in nobis. Peius autem malum fore non existimo, quam Christianos suis inuidere sacerdotibus.

D. verò Hieronymus ostendens, quam hoc vitium detractionis sit fugiendum^e: Nulli, inquit, vnquam omnino detrahas, ne aliorum vituperatione te laudabilem videri malis: Magisquæ vitam tuam ordinare disce, quam aliegnam carpere. Ac semper scripturæ memor esto, dicentis^f: Noli diligere detrahere, ne eradiceris. Pauci admodum, qui huic vitio renuntiant, raroque inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, vt non libenter

^a P^sal. 49.

^b e. ex merito, 6. q. 1.
^c epist. 19 lib. 9. et in c. sunt, 6. q. 1.
 Cur Deus permittat, vt mali bonis detraherent.
^d 2. Corin. 6.

Pessimum malum est inuidere sacerdotibus.
^e in epist. ad Celsant.
 Nulli unquam omnino detrahendum est.
^f Proverb. 20.

E iij repre-

reprehendant alienam. Tantaq; huius mali libidol
 num mētes inuasit, vt etiam qui procul ab aliis vit
 efferunt, in istud tamen quasi in extremum diabo
 queum incidant. Tu verò hoc malum ita effuge, vt
 modò ipse non detrahas, sed ne alij quidem detra
 aliquando credas: nec obrectatoribus auctoritates
 consensu tribuas, ne eorum vitium nutrias annu
 Noli, inquit scriptura, consentaneus esse cum derop
 bus aduersus proximum tuum, & non accipies super
 peccatum. Et alibi ^a: Sepi aures tuas spinis, & noli
 linguam nequam. Vnde & B. David diuersas inno
 species iustitiarq; dinumerans, de hac quoque virtute
 tacuit, dicendo ^b: Et opprobrium non accepit ad
 proximos suos. Propterea quod ipse non solum ad
 tur, sed etiam persequitur detrahentem. Ait enim
 trahentem secretò proximo suo, hunc persequetur
 sanè tale hoc vitium, quod vel inprimis extingui de
 & ab iis, qui se sanè instituerè volunt, prorsus ex
 Nihil enim tam inquietat animum, nihil est quo
 mobilem mentem ac leuem faciat, quàm facilè tot
 dere, & obrectatorum verba temerario mentis ad
 sequi. Hinc enim crebræ dissensiones, hinc odia in
 nascuntur. Hoc est, quod saepe de amicissimis etiam
 micos facit, dum cōcordes quidem, sed credulas an
 maliloqua lingua diffociat. At contra magna quies
 mi, magnaque est morum grauitas, non temerè de
 quam sinistra quid audire. Beatúsque est, qui ita se
 hoc vitium armavit, vt apud eum detrahere nemo
 deat. Quod si hæc in nobis esset diligentia ne passim
 trectatoribus crederemus, iam omnes detrahere tim
 ne non tam alios, quàm seipos viles detrahendo face
 Sed hoc ideo malum celebre est, idcirco in multis se
 hoc vitium, quia penè ab omnibus libenter auditur.
 Et idem ad Nepotianum de vita clericorum scribo
 Caue, inquit, ne aut linguam aut aures habeas prau
 id est, ne aut ipse aliis detrahas, aut alios audias de
 hentes. Sedes aduersus fratrem tuum, loquebaris, &
 uersus filium matris tuæ ponebas scandalum. Hæc sic
 & tacui. Existimasti inique quod ero tibi similis? At
 te, & statuam contra faciem tuam ^d. Parce à detra
 lingua

*Detrahi magis
 quam creden-
 dum.*

a Eccles. 28.

b Psal. 14.

c Psal. 100.

*Detractionis
 incommoda.*

*Beatus est, a-
 pud quem de-
 trahere nemo
 audeat.*

*Detrahitio penè
 ab omnibus li-
 benter auditur.*

d Psal. 49.

linguæ; custodi sermones tuos, & scito, quia per cuncta, quæ de aliis loqueris, tua conscientia iudicaris; & in his ipse deprehenderis, quæ in aliis arguebas. Neque verò iusta illa est excusatio, referentibus aliis, iniuriam facere non possum. Nemo inuito auditori libèter refert, Sagitta in lapidem nunquam figitur: Interdum resiliens percuti dirigentem, Discat detractor, cùm te videt non libenter audire, non facile detrahere. Cum detractoribus, ait Salomon^a, ne miscearis: quoniam repente veniet perditio eorum, & ruinã vtriusq; quis nouit? Tam videlicet, illius qui detrahit, quàm illius qui aurẽ accõmodat detrahenti.

Idem quoque simile quid ad Rusticum de viuendi forma scripsit: Nulli detrahas, nec in eo te sanctum putes, si ceteros laceres. Accusamus sæpe quod facimus, & contra nosmetipsos disertis in nostra vitia inuehimur: muti de eloquentibus iudicantes. Testudineo Grunnius incedebat ad loquendum gradu, & per interualla quadam, vix pauca verba carpebat, vt eum putares singultire, non proloqui. Et tamen cum mēsa posita librorum exposuisset struem, adducto supercilio, contractisq; naribus, ac fronte rugata duobus digitulis concrepabat: hoc signo ad audiendum discipulos prouocās. Tum nugas meras fundere, & aduersum singulos declamare. Creticũ diceret esse Lõginum, Censoriumq; Romanę faciendæ. Notare quẽ vellet, & de senatu doctorũ excludere. Hic bene numatus plus placebat in prædiis. Nec mirum, si, qui multos inescare solitus erat, facto cuneo cicũstrepentium garrulorũ procedebat in publicum, intus Nero, foris Cato. Totus ambiguus, vt ex contrariis diuersisq; naturis vnũ monstrum, nouamq; bestia diceret esse cõpactam; iuxta illud poëticum: Prima leo, postrema draco, media ipsa chimera. Nũquam ergo gales videas, nec huiusmodi hominibus appliceris, nec declines cor tuũ in verba malitiæ, & audias^b: Sed es aduersus fratrem tuũ, loquebaris, & aduersus filiũ matris tue ponebas scandalũ c. Et iterũ^d: Filij hominũ, dẽtes eorũ arma, & sagitte. Et alibi^e: Molliti sunt sermones eius super oleũ, & ipsi sunt iacula. Et apertius in Ecclesiasta^f: Sicut mordet serpens in silẽtio, sic qui fratri suo occultè detrahit.

Sed dices: Ipse non detraho, aliis loquentibus quid facere possum? Ad excusandas excusationes in peccatis,

E iiii ista

Per illa, quæ de aliis loqueris tua conscientia iudicaris.

Cum detractoribus ne miscearis.
a *Proverbia 2.*

b *Psal. 140.*

c *Psal. 49.*

d *Psal. 56.*

e *Psal. 54.*

f *Eccles. 10.*

Excusatio detrahentem audiveris, eiusque refutatio.

a Galat. 6.

ista prætendimus. Christus arte non illuditur: Nec

b Prouerb. 25.

quã mea, sed Apostoli sententia est a; Nolite errare, De

c Psal. 77.

d Eccl. 17.

non irridetur. Ille in corde, nos videmus in facie. Sa

mon loquitur in Prouerbiis b. Venus aquilo dissipat

bes, & vultus tristis linguas detrahentium. Sicut ce

lagitta, si mittatur contra duram materiam, non in qua

in mittentem reuertitur, & vulnerat vulnerantem, illa

que completur c; Facti sunt mihi in arcum prauum.

alibi d. Qui mittit in altu lapidem, recider in caput ei

Ita detractor, cum tristem faciem viderit audientis, in

ne audientis quidem, sed obturantis aures suas ne audi

iudicium sanguinis, ilico conticescit; pallet vultus; in

labia, salua ficcatur. Vnde idem vir sapiens e: Cum

tractoribus, inquit, ne miscearis, quoniam repente ve

ret perditio eorum, & ruinam vtriusq; quis nouit? Tu

scilicet illius, qui loquitur, quam eius, qui audit loquitur

Veritas angulos non amat, nec querit suffrones. Tim

theo dicitur: Aduersus presbyterum accusationem o

ne receperis. Peccantem autem coram omnibus argue

& ceteri metum habeant. Non est facile de prouecta au

credendum, quam & vita præterita defendit, & honor

vocabulum dignitatis. Verum quia homines sumus,

interdum contra annorum maturitatem, puerorum viti

labimur, si me vis corrigere delinquentem, aperte inco

pa, tantum ne occulte mordeas. Corripiet me iustus

misericordia, & increpabit. Oleum autem peccatoris

impinguet caput meum. Quem enim diligit Deus cor

pit; castigat autem omnem filium, quem recipit. Et p

Esaiam f clamat Dominus: Populus meus, qui beati

vos dicunt, seducunt vos, & semitas pedum vestrorum

supplantant. Quid enim mihi prodest, si aliis mala re

ras mea? Si me nesciente, peccatis meis, imo detractioni

bus tuis alium vulneres, & cum certatim omnibus na

res, sic singulis loquaris, quasi nulli dixeris alteri? Hoc

non me emendare, sed vitio tuo satisfacere. Præcipit Do

minus g peccates in os argui debere secretò, vel adhibere

teste, & si audire noluerint, referri ad Ecclesiam, habere

Veritas angu-
los non amat.
Aduersus pres-
byterum accu-
satio non facile
recipienda.
1. Timoth. 5.

f Isa. 3.

g Matth. 18.

Quap